

LAUSUNTO MUUTOKSESTA, JOKA KOSKEE VALTIONEUVOSTON ASETUSTA ERÄIDEN MAA- JA PUU-TARHATALOUEDESTA PERÄISIN OLEVIENTÄ PÄÄSTÖJEN RAJOITTAMISESTA

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry esittää pyydettyä lausuntona ns. nitraattiasetuksen (1250/2014) seuraavaa.

Yleistä

Nitraattiasetukseen on kohdistunut koko sen voimassaoloajan muutostarpeita. MTK pitää erittäin tärkeänä nyt ehdotettuja muutoksia, jotka ovat merkittäviä sekä taloudellisesti että konkreettisesti tilan käytännön töiden sujuvoitumisen kannalta. MTK kiittää myös osallistumismahdollisuudesta muutosten valmisteluun yhdessä MMM:n ja YM:n kanssa.

Muistio

Muistiossa arvioidaan, että aumavarastoinnin salliminen kaikkina kuukausina ei lisää juurikaan ympäristövaikutuksia, joilla tarkoitettaneen haitallisia vaikutuksia. Vaikutukset voivat olla myös ympäristöhaittoja vähentäviä, jos aumaus pystytään tekemään kuivissa oloissa, jolloin auman perustaminen onnistuu hyvin ja tiet ovat kantavia.

Myös lannan levitysajan jatkaminen tilanteissa, joissa märkyys on estänyt tai huomattavasti haitannut lannan levitystä ennen lokakuun loppua, on ympäristön kannalta myönteinen muutos. Mikäli lantaa joudutaan levittämään pakosta märissä oloissa, lisääntyy maan tiivistymis- ja ravinteiden huuhtoutumisriski. Lisäksi tulee muistaa, että tiivistyneeseen maahan liittyvät haitalliset ympäristövaikutukset voivat olla vuosikymmeniä kestäviä. Myöhemmin syksyllä maa on myös kylmempää, jolloin orgaanisen aineen hajoaminen on hidasta, mikä vähentää orgaanisen tyyppien muuttumista liukoiseen muotoon. Tämä vähentää omalta osaltaan haitallisia ympäristövaikutuksia.

Asetus

3 § Määritelmät

MTK pitää hyvänä, että asetuksen ulkopuolelle rajataan orgaaniset lannoitteet, joiden teho perustuu pääosin muihin vaikutuksiin kuin kasvinravinteisiin sekä kuituliete. Tämä helpottaa erityisesti maaparanusaineiden käyttöä. Maan rakenteen parantuessa myös kasvien kasvu ja ravinteiden käyttö tehostuvat, mikä vähentää edelleen ravinnekuormituksen riskiä.

MTK esittää, että määritelmiin lisättäisiin vielä termi jälkikompostointi, koska kompostointi, jälkikompostointi ja aumaus sekoitetaan helposti keskenään. MTK ehdottaa määritelmäksi seuraavaa: jälkikompostoinnilla tarkoitettaisiin lannan sekä muiden orgaanisten materiaalien varastointia aumassa kompostoinnin jälkeen. Lisäksi kuivikepohjan aumaus katsotaan kompostin jälkikypsytykseksi.

5 § Lannan varastointi

On hyvä, että lantaloiden vähimmäistilavuudet sisältävään taulukkoon lisätään nautojen alkuperäisrotuja, jotta tiloille ei synny tarpeettomia kuluja ylisuurten lantaloiden rakentamisesta. Taulukossa on mainittu

emolehmä, hieho, sonni sekä eri-ikäisiä vasikoita. Näiden lisäksi on tarpeen laskea syntyvä lantamäärä myös lypsylehminä käytettäville alkuperäisroduille. Mikäli määrä poikkeaa jo esitetyistä, on lypsylehmä syytä lisätä erikseen taulukkoon. Jos eroa ei ole, on lypsylehmä selkeyden vuoksi kuitenkin mainittava soveltuvan eläinryhmän yhteydessä.

6 § Pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastointi

MTK kannattaa ehdotusta, että vähintään 30 % kuiva-ainetta sisältävän lannan ja orgaanisen lannoitevalmisteen aumavarastointi sallitaan läpi vuoden. Tämä helpottaa tilojen käytännön toimintaa sekä edesauttaa ravinteiden kierrätystä.

Yhteen aumaan sijoitettavan valmisteen ja lannan määrää ehdotetaan muutettavaksi siten, että myös alle hehtaarin lohkoilla on mahdollista käyttää aumattuja kierrätysravinteita. MTK pitää muutosta hyvänä, kuten myös aumausajan muuttamista yhdeksi vuodeksi.

Asetuksessa edellytetään auman peittämistä tiiviillä peitteellä. MTK esittää, että peitteeksi tulee käydä mikä tahansa materiaali, joka estää sadeveden pääsyn aumaan. Peitteen tulisi kuitenkin mahdollistaa ilmanvaihto, jotta aumassa ei tapahdu mätänemistä, josta voi seurata mm. hajuhaittoja.

7 § Rakenteelliset vaatimukset

Lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden kuormausalustojen tiivispohjaisuuden muuttaminen kovapohjaisuudeksi on erittäin tervetullut muutos. Tämä vähentää huomattavasti maatilojen investointitarpeita ilman merkittäviä ympäristöhaittoja. Kovapohjaisuuteen ei tule liittää erillistä rakentamista, vaan vaatimuksen täyttymistä on tarkasteltava sen perusteella, että alusta kantaa työkonien painon ja liikkumisen ja jolta voidaan tarvittaessa kerätä varissut tai imeytynyt lanta pois.

Tämän lisäksi MTK katsoo, että vaatimus pysyvien ruokinta- ja juottopaikkojen sekä kompostointialustojen tiivispohjaisuudesta tulee muuttaa myös vastaavasti kovapohjaisuusvaatimukseksi.

8 § Kuivalannan varastointi poikkeustilanteessa

MTK kannattaa 8 §:ään ehdotettuja muutoksia. On tärkeää, että aumaukseen tehtävät muutokset ulotetaan koskemaan myös kotieläintilalla syntyvän lannan aumavarastointia, jotta tilat pystyvät hyödyntämään lannan mahdollisimman järkevästi kasvinravinteena tilan kaikilla lohkoilla.

9 § Ilmoitusvelvollisuus

MTK kannattaa ilmoitusvelvollisuutta tilanteissa, jossa lantaa joudutaan levittämään poikkeuksellisesti marraskuussa. Ilmoitus on huomattavasti keveämpi hallinnollinen ratkaisu kuin luvan hakeminen tai paikanpäällä tehtävä valvontakäynti. MTK pitää myös tärkeänä, että tilannetta arvioidaan korkeintaan esitetyn mukaisesti kuntatasolla, sillä viime vuodet ovat osoittaneet, että sääoloissa voi olla huomattavaa vaihtelua jopa yhden kunnan sisällä. Muistiossa todetaan, että kunnat voivat saada tarvittaessa ELY-keskuksilta apua poikkeuksellisen sääolosuhteen arvioinnissa. ELYn rooli tulee olla vain tukeva eikä ELYn kommentaareista saa tulla kunnan tulkintaa määrittäviä.

MTK kannustaa hallintoa sähköisten järjestelmien kehittämiseen, jolloin viljelijän jättämä aumaus- tai lannanlevitysilmoitus on ilman jatkokäsittelyä kaikkien tietoa tarvitsevien käytössä. Sähköisen järjestelmän kautta saadaan entistä helpommin myös mm. EU:lle tarvittavat raportointitiedot nitraattidirektiivin toimeenpanosta.

10 § Lannoitteiden käyttö

Ehdotus, joka mahdollistaa lannan levittämisen kieltoajasta poikkeamisen marraskuun loppuun asti poikkeuksellisten sääolosuhteiden vuoksi, on erittäin kannatettava sekä viljelijän että ympäristön näkökulmasta. MTK tukee sitä, että poikkeaminen ei olisi mahdollista maatalan kaupallisten valmisteiden eikä muiden orgaanisten lannoitevalmisteiden kohdalla, koska kyse on kaupallisesta toiminnasta, jolloin voidaan vaatia suuremmat varastointitilat poikkeuksellisia tilanteita silmällä pitäen.

Muistiossa annetaan indeksejä poikkeuksellisen sääolosuhteen arvioimisen tueksi. Indeksejä voidaan laskea, mutta viime kädessä aidon alueellisen tilanteen tulee olla ratkaiseva tekijä.

Pykälän 7 momentissa todetaan, että lannoitus on kielletty viisi metriä lähempänä vesistöä ja seuraavan viiden metrin vyöhykkeellä rajoitetaan lisäksi lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden pintalevitystä. 18.12.2014 päivätyssä asetusmuistiossa todetaan, että lannoituksella tarkoitetaan kaikkien lannoitteiden ja niiden sisältäminen ravinteiden levittämistä. Myöhemmin asetusta on kuitenkin tulkittu niin, että myös laiduntaminen olisi kielletty 5 m lähempänä vesistöä peltoviljelyssä olevilla laidunnurmilla. Säädöksen tarkentamiseksi MTK ehdottaa, että momenttiin lisättäväksi lauseen, jossa todetaan, että em. lannoitusta ja pintalevitystä koskevat kiellot ja rajoitukset eivät koske laiduntamista. Rantalaiduntamisen salliminen on tärkeää muun muassa luonnon monimuotoisuuden ja maiseman kannalta.

Tämän lisäksi MTK ehdottaa muutosta 8 momenttiin, jossa käsitellään lannan ja orgaanisten lannoitevalmisteiden levittämistä kaltevilla lohkon osilla. MTK ehdottaa, että käytetty 15 %:n kaltevuus muutetaan 15 asteen kaltevuudeksi.

16 § siirtymäsäännökset

Kuormausalustaa koskeva siirtymäsäännös ehdotetaan poistettavaksi tarpeettomana. MTK katsoo kuitenkin, että siirtymäsäännös voidaan pitää voimassa ja muuttaa se koskemaan kovapohjaisuuden vaatimusta. Näin tiloille jäisi pari kuukautta aikaa varmistaa, että kuormausalustat täyttävät kovapohjaisuuden kriteerit.

Helsingissä 28. syyskuuta 2015

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Antti Sahi
toiminnanjohtaja

Airi Kulmala
asiantuntija